

SZÉKESEFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.
Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre . . . . . 8 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 4 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 2 frt. — kr.
Bérmertetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petítor: Megrendelőinktől 4 — nem megrendelőinktől 6 krért igtattatik be.

Lapunk számára hirdetések felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf, Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) czimzandók; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyiltérben megjelenő közlemények után négy hasábos petítorért 10 kr. fizetendő.

✉ Kéziratok nem küldetnek vissza. ✉

A székesfejérvári 1879. évi országos kiállítás hivatalos lapja.

KIÁLLITÁSI ROVAT.

A Székesfejérvárott 1879-dik évben rendezendő országos kiállítás végrehajtó bizottsága megütközéssel jutott annak tudomására, hogy a „Székesfejérvár és Vidéke” című helybeli lap, mely a kiállításnak eddig hivatalos közlönye volt, a kiállítás végrehajtó bizottságát, az egyes csoport-bizottságokat úgy a kiállítás érdekében teljes odaadással működő „Alföldi Iparlap”-ot s végre a kiállítás egyes tagjait több számban méltatlan és igaztalan támadásokkal illette, továbbá, hogy a tényekkel ellenkező cikkeket is közölt.

A kiállítás végrehajtó bizottsága említett lapnak ezen eljárásában a kiállítás iránt nyilatkozó rossz akaratot látván s megfontolván azt, hogy e lap a kiállítás hivatalos közlönyének czége alatt hozott téves közlemények által a közönséget a kiállításra vonatkozólag félrevezethetné s így annak sikere ezáltal már eleve kockára tétetnék, továbbá, minthogy a bizottság azon figyelmeztetésekben, melyeket a „Székesfejérvár és Vidéke”, mint hivatalos közlöny magatartására vonatkozólag több tekintélyes hazai laptól vett, annak nyomós bizonyítékát látta, hogy e lapnak ily irányu működése országszerte megbotránkozást szült s a kiállítás érdekében csak kárt tehetne: említett bizottság, mint a kiállítás érdekeinek a kiállítási közgyűlés által nyert megbízás folytán jogos képviselője — 1878. évi november hó 18-dikán tartott ülésében egyhangulag elhatározta:

hogy a „Székesfejérvár és Vidéke” című lapot a kiállítás hivatalos közlönyének többé nem tekintsi s ezen cím használataitól azt a jövőre nézve eltiltja s ezentúl hivatalos közlönyének csakis a „Székesfejérvár” című helybeli lapot tartandja.

A mely határozatát a bizottság a „Székesfejérvár és Vidéke” című lap szerkesztőjével végzésileg, az összes hazai lapok szerkesztőségeivel pedig azon kérelemmel rendelte közleni, hogy e bizottsági határozatot a t. szerkesztőségek a közönség kellő tájékozhatása végett becses lapjaikba felvenni sziveskedjenek.

Kelt Sz.-Fejérvárott, 1878. nov. 18-án.

Manhold Antal, kiáll. titkár. **Gr. Zichy Jenő,** biz. elnök.

A reáliskola válsága.

Városi reáliskolánk fölött hosszú évek óta az életkérdés réme lebeg, sorsa folyton bizonytalan s húzza egyik válságtól a másikig életét, — most azonban úgy látszik komolyan közel a végelődés, csakugy ezáltal rossz szél fú és sokkal végszörösb, mint a minő eddig bármikor lehetett.

Szerre szállong a hír, hogy az intéző körök már a jövő évre elhatározták a reáliskola megszüntetését, s az iskolatanács egy ily értelmű javaslatot fog a közgyűlés elé terjeszteni, mely nemsokára a szentesítést is reá adja. Ezalatt a régi híveket okkal-móddal az ellenpártra térítik, s a reáliskola igaz barátai egyre kevesbülnek; legalább az olyanok, kik a reáliskolát városunkra fontosnak tartják, s azt minden áron föntartani törekednek.

Legyen bárminő az indoklás, melylyel a reáliskola megszüntetési eljárásukat támogatják, mi tiszteljük a véleményeket s fölteszszük, hogy ők hasonlóképp a város javára gondolnak cselekedni, s talán csak a súlyos költségek miatt ellenzői az intézet megmaradásának; mégis a legmélyebb sajnálattal vesszük tudomásul a gyászos fordulatot, mert azon meggyőződésben vagyunk, hogy a reáliskola pótolhatatlan városi tanügyünkre, és sorsa a jövőjének soha, egy perczig sem lett volna szabad válságos vagy kérdésesnek lenni. A viszonyok azonban gyakran másképp határoznak s a legjobb ügy fölé Damokles kardja kerülhet, mely azt végveszélylyel fenyegeti.

Egyébiránt a mostani válság nem oly igen meglepő, hirtelen jött valami; hisz évek óta készek lehettünk jóra-rozra egyaránt, s daczára ennek, midőn a reáliskola megszüntetése ténynyé válni készül, az fájdalmasan érint bennünket, s csodálkozva kérdezzük, valjon mi okozhatta e fordulatot? Eddig a reáliskola barátai mindig többségben voltak s valahányszor az intézet megszüntetése városi közgyűléseinken szóba került, az oly általános ellenzésre talált, melyre visszagondolni ma is vigasztaló s a ellenkezőt hinni alig vagyunk képesek. Sőt minden közgyűlésen, mely a reáliskolára vonatkozott, arról nyertünk meggyőződést, hogy városunk értelmes polgárai fölfogják s megértik a kor intő szövegét, és mindenkor lelkesedéssel nyilatkoztak a reáliskola mellett, s a legnagyobb áldozatokkal is föntartandónak javasolták. Honnét került hát a jelenlegi többség s mivel indokolja szavazatát?!

Higyük a jobbat; — sokan talán azzal hitegetik magukat, mintha a költséges reáliskola városunkban nem volna kellő eredményt, s e helyett inkább az elemi tanodák

pártolandók; mások a polgári iskolát óhajtanák stb. stb., fogadjuk el bármelyik nézetet ménteségül, érdemesek czáfolatra; mert olyanokat, kik a reáliskolának már elvileg volnának ellenségei, fölteni sem akarunk; s örömmel bizonyítjuk, hogy városi közgyűléseiken ama reálista falfő, kicsinyes fölfogásnak még nem voltak tanúi. A menyire ismerjük a helyzetet s reáliskolánk történetét, úgy hisszük, hogy városunk tudja becsülni a reáliskola értékét, s eddigelő őszintén óvakodott annak megszüntetésétől; s épen ezért, ha egy visszapillantást vetünk a multba városunk ezelőtti magatartására az intézet irányában — lehetetlen helyes és következetesnek találunk a város mai álláspontját, szemben a réggel. Tulzás nélkül önmagát tagadná meg városi képviselőitünk a reáliskola megszüntetésével.

Mindenesetre fognak elegendő emlékezni az 1874. jun. 17-diki közgyűlésre, melyen K. M. indítványozta, hogy a város tegyen felterjesztést a miniszteriumhoz, mely szerint az állam vegye át a reáliskolát vagy adjon nagyobb segélyösszeget, mert ellenkező esetben a város azt megszünteti. Ez által indítványozó két alternatívát akart a kormány elé állítani; ámbár maga sem óhajtá kedvezőtlen siker esetében rögtön az intézet megszüntetését s kijelenté, hogy nem ellensége a reáliskolának, sőt örömet fejez ki, midőn a szónokok többsége az intézetet „minden körülmény között a legrosszabb esetben is okvetlenül föntartandónak véleményezte s indítványa jobban csak körültekintő tapogatózás s némi pressió akart lenni, minek folytán a kormány talán hajlandóbb lesz a reáliskola átvételére. Az indítvány hosszú vitát idézett elő s elejtettet már csak azért is, mert a város még taktikából sem akart oly határozatot hozni, melyből később

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Vége már az ősznek....

Vége már az ősznek, a falevél sárgul, Csak egy kis szellő kell és le hull az ágrul. Szerelmeknek is már vége szakadt vége, Megölte azt büszke szemed hideg fénye.

Hej tavasszal az a fa ismét virágzik, Ha az is lehullott, fakad rajta másik. De szivemben egy nagy tátongó ür marad, — S ily édes szerelem ott többé nem fakad.

S. A.

Tilos a bemenet. *)

Irtá:

Hamary Dániel.

I.

Végezve napi foglalkozásaimat, barangolni szoktam rendszeren a főváros utcáin, mások sétának nevezik ugyan az eféle kirándulást, hogy szebb színt kölcsönözzenek a dolognak, — pedig ők is csak úgy veszik nyakukba Pest utcáit gyalog sorban, mint én, ők is csak szórakozást akarnak szerezni maguknak, mint én, ők is csak az elmuló nap hátralevő részét akarják lenorzsolni mint én, azzal a különbséggel még is, hogy azok a mások, ezt tán unalomból teszik, én ellenben a fásztó szellemi munkák után, lelkemnek komoly gondoktól ment édes pillanatokát óhajtok, akarok s tudok is szerezni.

Hogy hol, miben, vagy kiből lelem fel kedves gondüzés végett az Ararátot, előre nem tudhatni.

Nagy városban alig lép ki az ember

*) Mutatvány a szerzőnek „Apró Életrajzok” című sajtó alatt levő elbeszéléseiből. Szerk.

lakából, azonnal akad tárgy, mely figyelmét egy vagy más tekintetben magára vonja, kivált délutáni órákban estefelé, ha az idő is tiszta, szép, kellemes.

S épen ilyen volt az nap is az idő, szép, kellemes, mint a kedveskedő lány szeretett ifja körül, melyen én a most leirandó kaland hőségé a kedvezőtlenül kedvező véletlen játéka által avanciroztam.

Leirhatnám hosszasan, ivekre terjedőleg, mennyire volt ekkor már a nap lenyugvása helyétől, vérpiros színt játszottak e fényes sugarai, vagy vakító sárgafehérbe ragyogtak át, miként aranyozták meg a fák lombjait, a hegyek gránit szikláit, — leirhatnám, mily csendes, mily ünnepélyesen nyugodt volt a légtör, úgy, hogy még a falevél sem mozdult meg s több eféléket: de nem szándékom a profeszimátus regényírók modorába vágni, csak lehető röviden, egyszerűsítve mondom el a velem történeteket.

Miután a hatvani-, kigyó-, vácsi- s Dorotya-utczák, a járó-kelő sokaság közül kibontakozva elértem a lánchídfőt, bekenyárodtam saját commandórnára, Lipótváros egy utcájába, innen a vácsi-utca a pályafő közelébe érkeztem, hol alig hogy széttekint-heték, egy bérkocsisnak nekibokrosult lovai elragadták a batárt s egyenesen felém tartottak, — a bérkocsis, mint elámosodott, dűledező alakjából hirtelen kivehető volt, a bor hullámával kissé jobban megöblögeté torkát, mint a mennyi elég lett volna a szomszéd egy mámorának csak kismértékben előidézésére, a vidor kedv megteremtésére, — de ő részeg volt.

Mit volt mit tenni, neki iramlottam amugy istenigazában, gondolván magamban: szegény a futás, de hasznos s ezt velem együtt mások is tévők, ki jobbra, ki balra, ki hova látott, futott, n emedék helyet keresendő. Én ijedelmemben egy ajtóhoz futot-

tam lélekszakadva, hol e felirat olvasható: „tilos a bemenet.”

Már vagy tilos, vagy nem, de én megkísérlem a berohanást, határozám magamban, lovak által csak nem hagyom magam agyontiportatni, ha eddig az emberek nem tiportak el, tettem én már több rohanást is az életben — bár nem oly kényszerülten mint most — s többnyire siker, győzelem koszoruzta lépteimet.

Ily szorult helyzetben megnyomom az ajtókilincset s az ajtó szerencsémre megnyílt, de felette a bemenőket jelentő csengtyű megszólal, mire egy pár termetes eb allegretto nyomult felém s gondolhatni, hangjaik mily kedvesek voltak — különösen rám nézve — midőn egyik szoprán, a másik tenor hangon vonítá rögtönzött melodiját, melyben — bár zenés nem vagyok — de a disharmoniát észrevettem s hogy nem moll, hanem a legerősb dur akkordokból játszottak, szinte kétségtelen.

E közben hallám elrobogni a batárt, kívül akarám a veszélyt fejemről elhárítani s im! itt félelmes alakot ölt, örvös komodorok rángatnak szét, — ez bizonyosan büntetésem, miért jövök ide, midőn láttam, hogy „tilos a bemenet.”

Ily erkölcsi s jogi elv villant meg gondolatvilágomban, a midőn az udvarban levő szomorufüz alól, melyet szinpompás díszvirágok kerítének, egy oly kedves női alak tűnt elő, melyet a költők édes álmai szoktak teremteni.

— Vihar, Hullám! — szólt a rohanó ebeknek, melyek azonnal tágitanak s farkcsóválya vissza andalogtak helyeikre.

— Ezerszer bocsánat! — szólék az ijedelem s hála vegyült hangján, ezerszer bocsánat! hogy ily kellemetlen zavarra adott alkalmat vakmerő berohanásom, tilalom ellen tettem, láttam a feliratot, mely tiltja a

bejövést, de a kényszerűség vitt rá. Kockán állt éltém.

Hogyan?! kérdett részvevőleg a kedves nő (kinek alakával bővebben megismertetem a szép olvasóinkat, csak hadd lihegjem most egy kissé ki magamat).

— Egy ittas bérkocsis lovai elragadták batárjukat.

— S a szilaj lovak? kérdé ő?

— S a szilaj lovak leginkább felém tartának.

— S ön menedék helyül idefutott, szólt a lekötözött őszinteség édes hangján.

— Igen.

— Zavarát nagyitá önnek ugy-e bár az ajtó feletti irat?

— Kimondhatatlanul.

— Tessék, üljön le itt a virágok árnyékában.

— Csókolom kezét szépségednek, — szólék tartózkodva.

— Ne vonakodjék ön, ily kellemetlen meglepetések, ijedelmek után szüksége van pihenésre.

E párbeszéd után jobbjával helyet mutatott a szomorufüznel, én letelepedtem.

— E pillanatban kijövök, szólt s azzal egy ajtón az épületbe tért.

(Polytatása következik.)

A kaczer.

(Németből szabadon.)

(Polytatása.)

Laura, miként e gondos anyák szokták, följe hajolt és elsimítá arczáról a lecsüngő fekete fürtöket. Forró lehelete ihlete ajkait; és úgy tűnt fel előtte, mintha a belelégett szellőkkel, a gyönyörű tavasz ezer tarka virági, ragyogó napjával és bűvös éjjelével egyetemben, szívébe költöznek.

komolyan veszély származhaték a reáliskolára. E közgyűlés a reáliskola teljes diadalát jelentette, s mai napság az ellenkező van készülőben; hivatkozunk tehát reá, s felhívjuk városi képviselőtünket vegyen példát a multból s maradjon hü régebbi határozatához.

Reáliskolánkat nem egyszer fenyegették hasonló válságos idők, de a tanügyi terén igazán áldozatkész városi képviselőtünk mindig kész volt megmentésére. Ugy tekinté városunk az intézetet mint édes gyermekét, mely bár súlyos áldozatokot kíván, mind nagyobb haladása és fejlődésével, annak megfelelő eredményeket bir felmutatni. Egy időben még épen féltékenyen ragaszkodott a reáliskolához s magas hangon emlegette jogait, nehogy azt pártfogása alul kivonhassák.

Ha jól emlékszünk 1872-ben volt az eset, midőn városunk küldöttséget menesztett a miniszteriumhoz a reáliskola segélyezése ügyében, de azon határozott utasítással, hogy az intézet átadása alapján tárgyalásba se bocsátkozzanak; pedig a kormány akkor igen hajlandónak nyilatkozott az intézet államivá tételére. Ez történt hajdan, és most? mint az elhajlott pártfogó, végképen meg akarja vonni városunk egykori kedvencétől gondozását. Hová lett és mivé változott a régi hangulat; s hol van összefüggés a hajdani és jelenlegi vélemény között? Hisz a férfiak s döntő személyek ugyanazok, mint pár év előtt, s lehetséges volna, hogy ők most a reáliskola ellen szavazzanak, kik egykoron annak mindannyian hívei voltak?!

Ha eddig a reáliskola közgyűléseinken felderült mindig a legnagyobb elismerést láttuk irányában, s épügy 1871-ben, midőn az intézet általános lelkesedéssel főreáliskolává emeltetett, mint 1874-ben a reáliskola utolsó nagy válsága alkalmával, kimondá városi képviselőtünk az intézet szükségességét városunkra; s ha így nyilatkozott a közhangulat 4 évvel előbb, ma tehát a reáliskola nem volna többé szükséges tanintézet?!

El kell ismernünk, hogy az utóbbi 4 év alatt sok történt a reáliskolával s ellenei sokban nyertek látszólagos alapot újabb megtámadására.

Állításuk szerint a reáliskola bizonyos ideig jól végezte feladatát, de már lélelte virágkorát, s mióta 8 osztályu a gymnasiummal szemben előnye nincsen; és mivel egyoldalú realis pályára vezet, a mellett hátterbe szorult, szóval feleslegessé lett. — Ez érvelést nálunk is felhasználhatják a reáliskola ellen; bonczolgassuk tehát némileg, s mutassuk ki annak téves mivoltát.

Először tekintetre közzétartási kormányunk nagyon mostohán bánt el a reáliskolával, midőn tanfolyamának nyolcz évre való emelésével terheit jelentékenyen súlyosbította s másrészt nem adott neki új előnyöket, melyek azt ellensúlyozták volna. — A hátrány azonban csak látszólagos és olyan, mely idővel okvetlenül a reáliskolák emelkedését fogja elősegíteni. Magasabb műveltségü

államoknál a reáliskolák diadala korábban, nálunk meglehet későbbben következik be.

A ki a németországi tanügyi mozgalmakat figyelemmel kíséri, bizonyynyal tudni fog azon küdelemről, mely folyt a gymnasiumok és reáliskolák közt folyik. Ott már a reáliskolák oly kitünő fokon állanak, hogy méltán versenyeznek a gymnasiumokkal, sőt sok tekintetben felül is mulják azokat. A németországi reáliskolák tehát azt követelik illető kormányuktól, hogy növendékeik az egyetemre szinte melessenek, s ennek engedélyezése mindinkább közel a megvalósulásához. Tudvalevőleg miniszteriumunk a reáliskolákat német minta szerint rendezte, következésképen a németországi tanügyi küzdelmeknek ránk is kell visszahatással lenniök.

S csakugyan a középtanodai tanárok egylete folyó év július havában Pozsonyban tartott gyűléséből, egy memorandumot terjesztett föl a miniszteriumhoz, melyben kiemutatja a 8 osztályu reáliskola növendékeinek képzettségét, főleg az egyetem természet tudományi facultásaira s ennek megfelelőleg kéri, hogy azok az egyetemre rendes hallgatókúl szinte fölvetessenek. Ennek kivitele ugyan ma még igen czopfos ellenzőkre talál, de előbb-utóbb nálunk is bekövetkezik; mert, ha a realista növendékek tanulmányozás tekintetében olyannyira vagy még súlyosabban terhelvők, mint a gymnasium növendékei: kell, hogy a jogegyenlőség szempontjából is hasonlóké legyenek s ennek folytán már a legközelebbi években lehet rá kilátás, hogy az egyetem facultásai a reáliskolák is megnyitottnak, mi a reáliskola előnyét ismét nagyban emelni fogja.

Nem ábránd ez s ingatag reményiség, hanem a dolgok természetes folyamánya, mely késztetik, de elmaradni nem fog. Szolgáljon tehát e rövid kitérés czáfolatul azoknak, kik a reáliskolát a gymnasium mellett magát leélt felesleges intézménynek tartanak s evvel akarnak érvelni a reáliskola beszüntetésére.

Tegyük föl végre a kérdést, ha városunk a reáliskolát csakugyan beszüntetné és a törvény értelmében más középtanodát köteles helyébe állítani, mi történik akkor? A reáliskola beszüntetési bizonyára polgári vagy ipariskolát fognak emlegetni, — hangzatos frázisokkal az iparos osztály neveléséről stb. effélékről s meglehet hatásra lennek, és ember is akad, a ki elhiszi s meggyőződik általuk. Pedig az egyik szerencsétlenebb idea a másiknál.

Tessék a polgári iskolákat honi viszonyainkkal egybevetve tanulmányozni s azután összehasonlítani, vajjon a reáliskola s polgáriskola közül melyik felel meg jobban feladatának és akkor kériünk itéletet, minő csere volna a főreal helyébe polgári iskolát állítani? Azt hisszük józan felfogással s némi szakértelemmel, senki sem fojja a polgári tanodát a real fölé helyezni s amazt e fölött czelszerűbbnek tartani.

Ezuttal a polgári iskolával bővebben nem foglalkozom, inkább utalom t. olvasó-

mat e lap f. évi 58. és 59. dik számaira, melyekben e lapok érdeműs szerkesztője tárgyilagosan s oly jelesül bizonyítja be a polgári iskola életképtelenségét s ellentétben a reáliskola fontos hivatását, a mint azt magunk hiába kísértenők meg. — y — (Vége következik.)

Kell-e reáliskola vagy nem Szekesfejevárott?

(Folytatás.)

A mint láttuk: a classicus nyelveknek a reáliskolában el nem sajátíthatása oly csekély baj, oly csekély ok, a melyet föl sem lehet hozni a reáliskola megbuktatására; mert ezen a törvényhozás nagyon könnyen segít egy kis czikkel, mely szerint rendkívüli tárgyként felállítja a latin görög nyelv tanszékét is a reáliskolákban, azok számára, a kik azt hiszik, hogy jobban boldogulnak azon a pályán, melyen egy csomó latin, görög szó tudása is megkívántatik; vagy pedig úgy segíthet a törvényhozás, hogy a reáliskola éretjeit az orvosi s jogi pályára, mint kenyérkereseti pályára egyenesen felereszti a latin- s görög nyelv tanulásától föl nem mutatható bizonyítvány nélkül is, miként a tanári pályán divatos. Hogy ezen módosítás nem sokáig maradhat el, az a közvélemény óhajtasából, követeléséből elgondolható. Mily felületes állítás az, hogy már a 10 éves korában választott pályáról nem térhet le a reáliskolai tanuló, ha el is vesztette volna iránta kedvét. Már is rendes dolog, hogy a reáliskolából minden évben mennek át minden osztályra a gymnasiumba, s megfordítva jönnek át onnan a reáliskolába, noha szintén kell bizonyos tárgyakból vizsgálatot tenniök.

Ezzel halomra dült, az az állítás, a technikai pályán való meg nem élhetés veszélyebe sodorja tanulóit a reáliskola, miután, a ki nem érzi magát elég erősnak, hivatottnak a technikai pályára, átsaphat nagyobb áldozat nélkül akármelyik pályára is. A gymnasiumra is ráfogható volna, hogy oly pályára készíti tanulóit, mely túl van tömve, tehát az éhhalállal kell megküzdenniök. En azzal menteném mind a kettőt ezen súlyos vád alól, hogy a kitünő tehetségű s szorgalmuak a legnépesebb foglalkozásban is kapnak alkalmazást, mert nélkülözhetetlenek; a gyengébbek pedig menjenek olyan pályákra, a melyeken még nekik is van nyitva tér.

Csak mellékesen érintem, hogy gyár- iparunk hiányának oka sem a munkás kezek szűke, mert nagyon szépen kimutatta Lecky fönebb idézett művében, hogy a hol gyár- ipar van, terem az maga körül olesó s elég munkást. Azt mondja: mióta Angolországban gyár- ipar van, általában 50 perccenttel, a városokban 120 perccenttel szaporodott a népség. Megfordítva, a gyár- ipar is azért hiányzik, mert értelemek vagyunk rá; nincsenek meg a rávaló általános ismereteink, a politikai, gazdasági eszmék közös tudata hiányzik még, mely a társadalomnak a reáliskolából kikerült ve-

zető tudós osztályából a néphe szivárogyva a nemzeti politika s a politikai gazdaság rugóává lehetne, mint Angolországban. Mikor a németek bölcsőbbjei kezdték a mult században belátni iparos hátramaradottságukat, szintén nem más okkal segítettek rajta, mint a reáliskolák nagy buzgalommal való terjesztésével. Mikor még Herbart is feljajdult az ipar s kereskedelem nagyobb lendületének hiánya miatt s fölszólitotta a porosz kormányorvoslasi módjáról véleményt adni, a reáliskolák szaporítását sürgette, a mely előtt közvélemény által is komolyan sarkaltatva egy szabadelvű, mely belátása kormány meg is hajolt. Herbart s társai nem csupán a most legujabban felvetett szakiskolákra czélzott, mert hisz azok nem adják meg az ipar, kereskedelem, földmívelés, szóval a politikai, nemzetgazdasági ismeretek közkincsét s ennek közös tudatát, melyet a mint láttuk a középiskola, még pedig a reáliskola megad, mint általános alapon, tudományos pályára is készítő iskola.

Igen ám, mondják erre: de akkor a reáliskola még nem volt középiskola, hanem szakiskola. Igaz, hogy (Bakó alapján) Franke Halleben az első ilyenféle kísérlete inkább közeledett csak a szakiskolaféléhez, mint a középiskolához. Azonban nem kell feledni ez még nem volt reáliskola, csak a reáliskola, csirája. — Miután a realismeretek s XVII. és XVIII. dik században olyannyira felszaporodtak, hogy a szakiskola s az erre előkészítő általános ismereteket nyújtó iskola feladat nem férhetett meg egy kalap alatt: természetesen ebből a Franke-féle alaplól a feladata megoszlása folytán lettek a reáliskolák, szakiskolák, ipar- s kereskedelmi akademiák, technikumok. De midőn a porosz mozgalom megindult a reáliskola mellett és miután tisztában lettek természetesen, melynek következtében általános ismereteket nyújtó intézetnek mondatott ki, nem tekintett többé szakiskolának. És ott épen e természeténél fogva, azóta karolták föl jobban. Azt hiszem az eddig mondottakból beláthatólag bölcsébben tettek, mint O. S. et comp. akar, midőn azt mondja, már nem kereskedelmi iskola, akademia stb. tehát el- törörendő. Hazánkban is csak mint középiskola hozható be a reáliskola a németektől a legutóbbi időkben: tehát nem mondható, hogy nincsenek meg azon okok most a föntartására, melyek voltak meghonosításának okai.

Hogy még kevesebb kételye legyen O. S. et comp.-nak a felett, hogy szükségtelen, czéltalan intézmény a reáliskola mai, illetőleg megalakulása mivoltában a polgárság középosztályának, a nagyban termelő, kereskedő s gyár- iparosoknak fejlesztésére elmondom, hogyan terjedt el Magyarországon s mikor. Feltüntettem történetileg hazánkban is fejlődése folyamát. Beláthatjuk aztán abból is: vajjon állami kényszer intézménye-e vagy a polgárság által érzett szükség éretének kifolyása volt-e; ez előtt néhány évvel is, meg ma is, melyik kívánja jobban?

mégis ha a hatalmas ég megszabadítana idegbajaimtól mihamarább, nagyon szeretném.

— Ej, — csapott közbe Wehlen ur, — fürdőhelyen ugy sincsenek unalmas órák. És ha lennének is, abban az én kis feleségem nem lesz részes, mert eléggé vig és okos; miáltal csakhamar találand magának egy hasonérmű lényt, hisz a szerencsés véletlen folytán fürdőkben könnyen köthetni a jó ismeretséget! És azután, megmondom előre, ne busulj! érted elmenni majd csak lesz időm; és akkor Ágoston, mint ki még ezen vidéket nem ismeri szinte velem jön; legalább ketten hozzuk haza az én szívem örömét, minde- nőt! Nemde Ágoston velem tartasz? szólott a mellette ülőhöz fordulva, ki részéről egy barátságos kézsorítással felelt.

— No persze, Ágostonnak el kell jönni, — jegyzé meg Laura. — És minthogy távollétem ideje alatt, ugy is szabad időt engedek zenemesteremnek; megkívánom, hogy hazatértemig néhány csinos művet készítsen és pedig olyat, melyet azután kettesben fogunk lejátszani hárfáinkon.

— Igenis nagyságod, — válaszolá Ágoston tetetett, de szívélyes hangon, — a legnagyobb készséggel teljesítendém parancsát, de mindenekelőtt egy üdvözlő dallamot készítek következő czimmal: „A fölgögyült hazatérte.”

— Adja az ég mindkettőt, a szerencsés megérkezést és a kívánatos egészséget is, — egészíté ki a beszédet Wehlen ur. — De mi már olyaténképen beszélünk, mintha ajtónk előtt állana az utazókocsi, pedig az egészszsel még hónapokig ráérünk bibe- lödni. És minthogy az elvállás percze ugy

rejtegetik, hova én is eltemettem most vérző szívemet, örökre, örökre! Ajkaid! óh ezek ugy pirosanak, mint fesledező, harmatozó, rózsza bimbó! Laurám, az egekre kérék, mond ki, fölöttem a lét vagy nemlét kérdését! Ój meg! vagy add vissza, ajándékozz meg egy tulvilági, egy boldog étellel! Laurám, hagyj meg tudnom ma, hogy szerelem, vagy szeszélyednek borzalmas játéka volt-e az? mit szemeidben álmodva képzelék; mely ajkidon pirjában mint talány mosolygott; mely kezed viszont szoritásából, mint villanyzikra ugrott az enyémbé; mely kebledet emelte! Laura, esküszöm! Mondom, hogy be kell vallanod egyet: Az igazságot!

Laura átölelte az ifjut, ki lábainál hevert, magához szoritá őt, mint egyik inda a másikat, csók özönével boritá el, a napbarnította arcot. Ekkor hirtelen zaj ábránditá ki a szerelmeseket. Laura hurja elpattant... a nő mint villám ugrott föl helyzetéből... Három perc szünet, az ajtó kinyílt s rajta Wehlen ur, biztos, lassu léptekkel toppan be. A meghuzott csengetyűzaj elkerülte a szerelmes pár figyelmét; és köszönet szétugrasztójuknak, a gyenge hárfahurnak; mert Wehlen ur Laura férje volt.

— Jó estét Ágoston! Isten hozott barátom! Téged ugyan ritkán lát az ember; de mindannak daczára fogadd baráti jobbot, azért, hogy nőmnek segited elüzni unalmas óráit. Látod barátom, engem üzleti dolgaim még ettől is elvonnak. — No de azért nem neheztelsz rám Lauráskám? Talán valami új zeneművet hoztál az én kis galambocskámnak, — kérdé folytatólág Wehlen ur, miközben kalapját és irat-csomagát egy székre rakosgatá.

Ágoston mindezekre csak néhány összefüggésnélküli szóval válaszolhatott, — mert ijedelmét alig volt képes palástolni.

Sokkal ügyesebben tudta ezt Laura.

— Amint láthatod kedves férjem, — mondá elfogadva egykedvűen a szives köszönet, — egy egészen új Concert. — De ez a csacska hárfá néhány percczel ezelőtt fölmondta a szolgálatot. Nem innál egy pohár theát édes Károlykám?

— Nagyon szivesen kedves tubiczám. A nő leült az urak követték az adott példát. Ágoston ez alatt összeszedte magát, de nem mert barátjának, oly keményen szemébe tekinteni, mint Laura.

— Kedves nőm, — vevé át a szót, Wehlen ur, épen ma beszéltem terveinkről az excellentiás urral, tehát megmondhatom, hogy együtt utazhatásunkból alig lesz valami, egyezőval nekem mindenesetre itthon kell maradnom. Ó excellentiája azt méltóztatott válaszolni, miszerint a kérelmezett időnek még csak felét sem engedélyezheti; minthogy az ügyes-peres dolgok annyira felhalmozódtak, hogy engem nélkülöznie a lehetetlenségek közé tartozik. Bármennyire szívesen fekszik is egészséged, most egyelőre mégsem tehetünk egyebet, mint vagy magad utazol a fürdőbe, vagy itthon maradsz. És akármint tetszenék is az utóbbi, mégsem merészellek visszatartani, hanem tanácslom, hogy utazzál el. Ugy-e bár magad fogsz elmenni? ezt csak megteszed a kedvemért, mert hát egyezőval, hogy én elkísérjelek, az teljes lehetetlen.

— A te akarod a szent, — mondá Laura; és bár elhiheted, nehezemre esik téged csak ily kevés időre is távol gondolni;

— Csak egyet szabadjon kérem, — dadogá Ágoston.

— És melyik az?

— Engedd meg, hogy ragyogó szemedet, azt a feneketlen sötét tengert, mely anyni embert képes volna csalódásba ejteni, megcsókolhassam!

Laura odanyujtá a könyörgőnek csók szomjas ajkához, tej és vérszínű arcát, de ez csak szemére lehelte a forró csókot. És ugy látszott, mintha a boldogság pillanában egy köny csordult volna Ágoston piruló ajkára, melyet az a csókkal egyetemben nyelt el.

— Laurám! Érzem, hogy végem van, mérget ittam; melytől vérem ugy lobog, mint a fenyő lángja!

Laura hangosan felkaczagott és mondá: Utóbb még méregkeverővé avatsz, kedves Ágostonom! — miközben odahagyni akarta a szánandó rajongót.

— Nem, nem, te maradni fogsz! Ma fog elválni, ma kell meg tudnom, hogy én szeszélyeidnek csak bolondja vagyok-e, vagy nem!? Ne haragudj, de nem élhetek soká ezen bizonytalanság elzárt kalitkájában, tudni akarok és tudni fogok mindent. Istenem! szólj, hisz te oly jó, oly szép vagy Laurám! És nem lehetnél-e egyszersmind oly könyörületes, mint a mily isteni? Hajad, mintha arany sugarakból volna, ugy ragyog fejedem, mint a nap fénye, melylyel Isten a megváltót azért ékíté fel, hogy megkülönböztesse a többi földi lényektől. Mily pompás, karcsu és kecseljes termeted! magasan kinyulik a többi nők sorából, mint az ezüstszínű lilium, a tulipán, ibolya és rózsák közül. És szemeid, azok a nagyok, éjkekék, melyek a csillagok milliárdjait

csak
dött
a m
bizto
mond
gazd
Józse
velés
nagy
Entw
leg k
telte)
vissz
mény
azok
jelen
sőbb

állito
anya
intéz
mily
iskol
séggy
állita
közgy
ület
állan
az it
elhel
sét r
ságo
kelet

fővá
midő
át, a
letet
gedi
fogna
gársa
ros á
Vinc
ajánl
alisk
iskol
sopr
az i
zésés
letke
vene
szágy
guk
zson
kolá
jéből
evan
1836
létes
nyez
zette
midő
egy
érő
most
Pécs
a vá
a vá
tálya
here
forin
lül é

is n
szük
lami
igen
isme
bere
becs
műv
még
tulv
nyer
mind
a ha

nem
vers
val.
a be
toza
tért

mit
vége
vozo

Miel
világ
mott
férje

háló
mert
ki el
tuda
sora
jon

Hazánkban a realiskolai mozgalmak csak a nagy Széchenyi fölépése után kezdődtek meg; az ő éies szeme, a mely nem a mult foszlányain mereng vala, rögtön s biztosan fölsimeré hátramaradottságunk okát, mondván: főnmaradásunk kérdése nemzetgazdasági, ez pedig — egészíté ki b. Eötvös József, kulturális még pedig realirányu művelés kérdése. A nemzet már-már megérté nagy fiát, midőn közébejött az „Organisations Entwurf-oktroya (ez az Entwurf tudvalevőleg különösen a realiskolák alapítását követe) s ez oktroya a természetes nemzeti visszahatás. A nemzet a realiskolai intézményre kanocsal szemmel kezdett nézni s azok iránt csak is az októberi diploma megjelenése után melegedett föl. De annál bensőbbben. Lássuk csak közelebbről.

Mind Buda, mind Bécs még 1854-ben állítottak realiskolát. Köztudomásu: mily jó anyakép viselte a főváros e realis irányu intézeteinek gondját, mennyit áldozott azokra, mily diszes palotát emelt a Józsefvárosi realiskolának stb.; de a főváros akkor is készséggel áldozott ilyenemü intézetet falain belül állítani. Így pl. 1878. július 26-án tartott közgyűlésében két együttesen 572 négyyszög ölet tevő telket ingyen ajánlott fel az új állami realiskolára s kijelenté egyuttal, hogy az intézetet ideiglenesen bérházban kellene elhelyezni, a házbeli összeg felének fizetését magára vállalja. Nem kevésbé tanulságos a vidéki városok ilyenemü intézetei keletkezésének története.

Szeged, a nagy magyar város, az alföld fővárosa, még 1853-ban alapít realiskolát s midőn 1872-ben intézetét az államnak adja át, a realiskolának azt a palotaszíni épületet emeli, a melyet azok is, a kik a szegedi iparkiallításra jelen voltak, sohasem fognak elfeledni. Sümeghen 1857-ben a polgárság mozgott a realiskola ügyében; a város áldott emlékü polgármestere: Ramazetter Vincez, festő mesterember 20000 forintot ajánlott e célra, a városi közönség pedig aláírással járult ahhoz. Régebbi keletű realiskolák közé tartoznak még: a pozsonyi, sopronyi, pécsi, kassai, győri. Ezek is mind az illető városok polgársága kezdeményezésére és erejéből létesültek. Az első keletkezésének története visszavihető a negyvenes évek első felére t. i.: 40-44-diki országgyűlésen a tek. karok s rendek önmaguk közt tetemes összeget gyűjtöttek s Pozsony városa az összegből alapítá a realiskolát, a melyet azóta még mindig saját erejéből tart föl. Sopronban a mozgalom az evang. hitfelekezet kebeléből indult meg 1836-ban; később egy kath. realiskola is létesült, míg a városi közönség kezdeményezésére a két intézet egyesült s felekezetenküli városi intézetté lett; 1845-ben, midőn az állam átvette a realiskolát, azzal egy diszes nagy épületet és 16000 forintot érő berendezést kapott s a város azt még most is évenként 8000 forinttal segélyezi. Pécszet a mozgalom 1856-ban indult meg a városi közönségben s a következő évben a város meg is nyitá új intézete első osztályát. Kassa városa 1856-ban Gizella főhercegné k. a. születése emlékére 100000 forintnyi tőke után járó kamatot, ezen felül évenként 1000 pengő forintot, az intézet

is nehezemre fog esni; ne keserítsük a szükségesnél előbb életemet. — Irtál-e valami újat Ágoston, — kérdé barátját, ha igen, ugy halljuk, olvasd elő. Bár eléggé ismeretes előttem, hogy én mint üzletemberem nem igen értem és nem is igen tudom becsülni a költsézetnek még legmértékesebb műveit sem; de a te költői nyelvvezetőd még mindenkor lekötötte figyelmemet és túlvilági bájjal tölté be egész prózai lényemet. Mert a kitünő vadász és jó költő mindenkor talál; az első vadat, az utóbbi a halandók szívét.

Ágoston a hozzá intézett kérdésre rövid nemmel válaszolt; minthogy önkészítette verseiből esetleg egyet sem hozott magával. Így Wehlen ur örömetől megfosztva, a beszéd fonálával, az idő camelioni változatossága, politika és harczkérdésekre tért át.

Ágostont barátja vacsorára marasztá, mit ő el is fogadott. Mire az étkezésnek vége volt, az idő előre haladt, mikor eltávoztott 10 óra lehetett.

Laura kikísérte őt a előszoba ajtajáig. Mielőtt a szobalány megérkezett volna a világító-lámpával, egy forró csókot nyomott ajkára és fürge özként sietett vissza férjéhez.

Már az utcán volt. Laura megnyitá hálószobája utcai ablakait, honnét jól ismert hangok valának hallhatók. Ágoston, ki elbűvölten örömittasan sietett hazafelé tudatán kívül éneklé Schubert ezen refrain sorait: „Tied szívem! tied szívem! maradjon is a tied!” (Folyt. köv.)

helyiségeül külön tágas telket és építési költségekre 4000 p. forintot ajánlott föl; az intézet jelenleg állami. A győri realiskolát a város alapítá 1853-ban s a maga erejéből tartá föl egész 1873-ig, amidőn átadta az államnak. De lássuk az újabb keletű realiskolákat. Nagy-Kállón a kezdet dicsősége a szabócs megyei takarékpénztár egyesületet illeti, kezdsre a megye s város közönsége 22000 fírot gyűjtött össze; a löcsei realiskola a város indítványára s hozzájárultával alapult; Kecskemét és Nagy-Várád, realiskolát kérvén az államtól, kötelezték magukat helyiségről és butoratról gondoskodni és Kőrmöczbánya városának mintegy 15000 forintba került s a czélnak minden tekintetben megfelelő épületet állíta föl realiskolája számára. Sz.-Údvarhelyt a megye és város óhajására még b. Eötvös erdélyi utja alkalmával tétettek meg a realiskola alapítására az első lépések, a továbbiakat egyidőre a miniszter halála megakadályozta; 1871-ben ismét a megye s város közönsége vette kezébe fonálát, 10—10 ezer forintot, az épülethez szükséges anyagot, közmunkát s házhelyet ajánlva föl. Déván a mozgalom maga a megye közönségében indult meg s Hunyadmegye a kormánytól Déván felállítandó realiskolát kérvén, 10 éven át minden adóforint után 2 krt ajánlott föl s kötelezé magát egyuttal, hogy a realiskola elhelyezéséről gondoskodni fog.

Utalnunk kell még arra is, hogy nemcsak megyék s városok, de felekezetek is kezdettek s tartanak föl realiskolákat. Így pl. Brassóban a lutheranosok s a görög-egyesültek (szászok s románok) Trencsénben s Vág-Ujhelyen az israeliták; ugyszinte ez idén nyilott meg a pápai israeliták realiskolája is. Ilyféle mozgalmak más vidék városokban most is jelenkeznek.

Ezekből látható, hogy a realiskolák keletkezése mindenütt a polgárság óhajására vihető vissza. E tényből pedig két következmény vonható le. Először a realiskolák a polgárság körében élénken érzett szükségletnek felelnek meg s hogy a realiskolák mai alakjában a közéletviszonyok megváltozása hozta létre természetü fejlődés alapján. Másodszor a realiskolákat megszüntetni annyi volna, mint polgárelenes czélokot tűzni ki, — a polgárság művelésének egyik utját elvágni. (Vége köv.)

Szörszálhasogatások.

VII.

Szerkesztő nagy jó uram!

Bizonyosan emlékezni fog ön eme három történeti nevezetességre vergődött névre: Sinis, Procrustes és Phalaris, nem valami kedves nevek, mert kik e neveket bírták, borzasztó cselekedeteik miatt, a becsületes mivelt világ előtt örökre megbélyegezve maradtak.

Hogy is ne?

Sinistről, erről a híres corynthusi rablóról tudjuk, hogy a kiket megfogott, két lehajlított előfának ágaihoz kötöztött s azután ezeket hirtelen föleresztette, hogy így az oda kötözöttek szétszaggattassanak.

Procrustesnek pedig, annak a szintén elhírhedt attikai rablónak, hányszor nem halljuk ama rémítő tetteit, hogy ő, ha valakit, különösen vándorokat, ha kézre keríthetett, a nála készen tartott ágyba fektetett, s ha az ágynál hosszabbak voltak, tagjaikból annyit levágott, hogy az ágyba beférjenek, ha pedig kisebbek voltak, oly hosszúra nyújtotta őket, mint az ágy. E volt ama rémítő hírből állott Procrustes ágya.... Ily tetteket elkövetni a kegyetlenkedések (rövidítte meg kérem szerkesztő nagy jó uram ezt a szót) netovábbja.

Hát Phalaris mit tett? Rézből egy tökéletes bikaformát készített, ezt megtűzesíté és zsarnok lélekkel a bűntevőket abba zárát s azok kínos jajgatásaiban gyönyörködött. Innen eredt a Phalaris bikája elnevezés.

De miért hordom én mind ezt elő? kérhetné joggal szerkesztő nagy jó uram.

Biz én megvallom, felek is megmondani, mert oly írók és tudósok, kik maguk hiszik azt magukról, hogy ők írók és tudósok, talánának üldözöbe venni s fognának körmük közé s valami furfangos módon boszulnának meg. Ilyesmi kitalik tőlük. A boszuállótól pedig én nagyon felek.

No de mégis csak kimondom, mi szívenem fekszik.

Nyelvünkben, a magyar nyelvben, bár most már nem oly tömegesen, mint eddig, mondhatnám inkább csak elszórtan („szórványosan” mondaná a nyelvtudomány szabályaira nem gondoló) követnek el hibákat az írók, de azok a hibák még most is olyanok, hogy Sinis és Procrustes cselekedte hajdanában, semmivel sem borzasztóbb a maga nemében. Sok író (és tudós és társalgó ifjú és ifjasszony) valóban nem tekint a nyelv szellemére, szabályaira, mert alig is van nyelvérzéke, hanem szó és írásbeli nyilatkozataiban Hübele Balázs módra neki ront a nyelnek s összevisza hadar szokat, kifejezéseket, mondatokat, melyek ugyan csak nyomorékjai, becsempészett rontói a becsületes magyar nyelvnek.

Ugyan mondja meg szerkesztő nagy jó uram mi lehet az a: kézműzet, fogdij, sorvány, virbur, gazdsz, betregy, menház, mászorony, fektanya, indok, indóház, rak-

tár, mütő, gyűhely láthatár, dugeszme, menelés, korpótdij, kézbesítés, dugáru stb. stb. És kérem szerk. nagy jó uram ezen szók közül az összetetteket válassza el s ugy találja ki a csonkított szók jelentőségét!.... Micsoda idegenszerű kifejezés például ez: de jól néz ki, e helyett: de jó színben van! En is osztom ezen véleményét, e helyett: én is így vélekedem, vagy én is ezen véleményben vagyok. Hej! pedig a mi híres országgyűlésünkön is, az elnöktől kezdve le egész Madarász József komámuramig kevés kivétellel, mind így argumentumoznak képviselőink! Mily szép németből lefordított kifejezés ez is a többi közt: őrizi az ágyat! Ez alatt jóra való magyar ész nem érthet mást, mint azt, hogy az ágyat el ne lopják, azért van ott valaki, pedig hát dehogyan akarják értetni, hanem azt, hogy fekvő beteg az a valaki.

A kik így beszélnék magyarul, csakugyan megérdemelnék, hogy az ágyat őrizze Hadsí Lója mellett Szerajevóban Bosznjakországbán.

Szeretném Phalaris bikáját a fejmegyei és városi régészekkel valahogy fölfedeztetni, hogy alá tüzelhetnék és belehathatnám, mind az ilyen szokat, mondatokat és kifejezéseket, hogy benne elhamukodván, örökre megsemmisüljenek.

IX.

Szó a mi szó, az még sem járja ám szerkesztő nagy jó uram, hogy a páholybérloknak valamelyes ignota quantitások — „Beküldetett” czim alatt azt írják, vagy jobban mondva azzal fenyegetnek, hogy ha a páholyokba 4 személynél többen mennek, hát „kénytelenek” lesznek (ugyan úgy-e?) jövrő részletesebben szólni a tárgyról. No ennél megmondatlanabb nyilatkozatot, a színházra és szingizagatóra nézve károsabbat még eddig nem olvastunk. Örülünk, hogy a mostani körülmények között így is járnak színházba. En annak örülnék szerkesztő nagy jó uram, ha annyian járnának a színházba, hogy egymás ölébe kellene ülnünk, mindjárt helyet engednék ölemben annak a szép... tudom szeretné tudni kinek?

Azt tehát, hogy hányan mennek egy páholyba? helyes-e vagy nem ott 5-6-nak lenni, nem is vitatjuk, — hanem azt aztán csakugyan helytelennek tartjuk, ha a páholyokban és földszinten oly hangosan beszélgetnek, hogy a miatt a derék szereplő színészek előadásait nem érthetjük meg.

Forgó Szél.

Sport.

A korcsolyázó egyesület közgyűlése mult vasárnap d. e. 10 órakor a városház teremében tartott meg. Az elnök Bóné Géza ur a megjelenteket szívélyesen üdvözölvén sajnálattal emliti fel, hogy időközben magán viszonyai akként változtak, miként azon tevékenységet mit eddig az egyesület érdekében kifejtteni igyekezett, tovább nem folytathatná; miért is az eddigi megfizető bizalomért hálás köszönetet mondva az elnöki állásról lemond; egyuttal a közgyűlés előtt átadja az egyesület vagyonát képező 500 fíros takarékpénztári könyvet, jegyzőkönyveket és pecsétnyomókat.

Az elnöki állásra gr. Zichy Jenő egyhangulag megválasztatot, miről egy küldöttség által fog értesített.

A lelépett elnöknek eddigi buzgó tevékenységéért jegyzőkönyvileg köszönet és elismerés szavaztatván, az egyesület megalakítása körüli érdemeiért tiszteletbeli elnök czimmet ruhazattal fel, mit azonban ő megköszönve — tekintettel az alapszabályokra, hol ily megfizető állás szerepe nincs — szerényen mellőzni óhaj, s így csak a választmány soraiban foglal jövrőre helyet.

A választmány még kiegészített Mészely Lajos és Pongrácz Jenő urakkal.

Gebaur Izor lemondása a választmányi tagságról sajnálattal s eddigi tevékenységéért iránt kifejezett elismeréssel tudomásul vétetett.

Az egyesület egy újabb s kényelmesebb fabódé felállítását czélozza, mi a tagok részvéte mellett még ez idény alatt létesülhet.

Színház.

Szombaton, november 28-án színre került: „Fatinitza,” vig operette Suppétől, szépszámu közönség előtt. Az előadás teljesen sikerült. Reiner Antonia, Wladimir hadnagy szerepében nemcsak tüde, csengő hangjával, hanem eleven játékával is kitűnt. Schwarz Emma ma különösen disponálva volt, gyönyörű trillái a jó iskolát árulják el. Gálósi sokat haladt mióta utóljára halottuk, üdvözöljük őt e téren. Latabár (Kancsukoff) több ízben derültségben tartá a közönséget, ugyszinte Ligeti, kit masque szerepben szívesen látunk. Latabárné és Ferenczy kis szerepeiket helyesen töltötték be. A második felvonásban előforduló duettet ugyszintén a harmadik felvonás „Előre vig fiuk” kezdetű harmas dalát a közönség zajosan megtapsolta és ismételtette. A női-kar kitünően működött.

Vasárnap, november 24-én adatott: „A malom alatt.” Varga János népszínmű. A szépszámu közönség csalódott, népszínművet várt és népragoediát látott, melyben a szereplő alakok nagyrésze ijesztő, a vég-

kifejlés idegrázó, a cselekmény semmit mondó, unalmas és kellemetlen hatást gyakorol a nézőre, így nem is vehető rosz néven, ha a szereplők kedveltenül játszottak.

Mihálovits (Kotormány Laci), még a kezdet nehézségeivel küzd, mind játéka, mind éneke sok kívánni valót hagy hátra. Hogy jóakaraturunkról meggyőzzük, ajánljuk neki, hogy gyakorolja magát a szavallatban, ez a főkéllék a prózában, a mi az éneket illeti, itt több bátorságra ösztönözzük, mi ugy találjuk, hogy van hangja, de nem mer énekelni, oly csinos alak, mint Mihálovics, hamar megnyerheti a közönség rokonszenvét. Reiner Antonia szép dalával, Kutassy Janka eleven játékaival általános tetszésben részesültek. A többi szereplők iparkodtak hálátlan feladatuknak eleget tenni.

Vegyes.

Irodalom és művészet.

* Megjelent Tettey Nándor kiadásában a Szántó József által szerkesztett „Jogász Naptár” gazdag tartalommal. Magában foglalja a miniszteriumok hivatalnokainak, a királyi tábla és curia tagjainak névsorát, törvényszékek, kir. járásbírószágok, közjegyzőségek székhelyét, tagjait, különféle díj-szabásokat, a hónapokat, végül naplót a hónapok minden napjára jegyzetek tétele végett. Mint gyakorlati csinos kis könyvet ajánljuk, megszerethető Klöcker Péter könyvkereskedőnél is.

* Zih Károly felhívást intéz néptanító társaihoz, melyben iskolásgyermekek számára irt s „Vers-füzér” czim alatt kiadandó költeményi pártfogására kéri. A mű ára 40 kr., mely Békés-Szent-Andrára küldendő.

* Beküldetett a magyar tudományos akadémia által kiadott: „A magyar helyesírás elvei és szabályai” czimú munka. Ara 10 kr. Miután széles e hazában oly kevés ember tud magyar létére helyesen írni és beszélni, nagyon ajánljuk ez olcsó, de hasznos könyv megszerzését.

Hireink.

— Nyilvános népszerű felolvasás. Borostyán Sándor tanár ur pénteken folyó hó 22-én a helybeli főreáltanoda vegytani termében előadást tartott „az 1514 ki parasztlázadásról.” Mielőtt az értekező tanár ur a lázadás történetét tüzetesen megismertette volna, több hiteles kütő nyomán előadta a jobbágyok történetét, lehozva azt a vezérek korától egészen 1514-ig. Itt egész részletességgel vázolta hazánk akkori társadalmi s politikai állapotát, majd ezután, magát a jelzett parasztlázadás történetét s az ezt nyomban követett 1514-iki évi országgyűlés embertelen törvényeit elősorolva azután a később bekövetkezett reformokat, melyek e téren I-ső Ferdinand, Mária-Terezia és második József alatt és ezek után hoztak egész 1848-ig, mikor a jobbágyok a földesuri járom alól fölszabadult. Végül előadta és okadatolta Borostyán tanár ur azt, hogy a nemességnek a későre nyult humanismusa mennyire káros hatással lett anyagi, erkölcsi és szellemi tekintetből hazánkra és népünkre nézve, melynek nyomai még ma napság is meglátszanak. — A rendkívül nagy számu, kivált művelt hölgyeinkből álló hallgatóság feszült figyelemmel kíséré mind végig az érdekes előadást, mely a mit egyrészt Borostyán tanár ur ritka szakértelme és olvasottságáról tesz tanúságot, másrészt kitüntette, hogy a derék értekező a legkitünőbb kuttforrások felhasználása mellett a tárgy kidolgozására kiváló gondot fordított. Sajnálatra méltó, hogy az előadási terem szűk voltánál fogva ismét sokan kénytelenek voltak eltávozni.

— Szőgyény-Marich László megyei s városi főispán ur, a fejmegyei s városi történelmi s régészeti egylet szeretett elnöke, ezen egylet könyvtára javára több darab akadémiai kiadványt volt szives adományozni, miért is az egylet mély köszönetét fejezi ki.

— Lapjának folyó hó 23-án megjelent számában, „Kell-e realiskola vagy nem Székesfehérvárott” czim alatt megkezdett értekezés, bevezetésében az iskolaszékre hivatkozván, megjegyzem: hogy az iskolaszék (a realiskola ügyei egy külön bizottság hatásköre alá tartozván) mint nem illetékes testület, a realiskola ügyében semminemű határozatot nem hozott s nem is tanácskozott. Ezen helyreigazításom fölvetését kérvén kiváló tisztelettel vagyok Székesfehérvárott, 1878. nov. 24-én kész szolgálja Say Rudolf, iskolaszéki elnök.

— Meghívás. E héten pénteken d. u. 6-7-ig a főreáltanoda vegytani termében Bod Lajos tanár ur tartja népszerű ingyenes előadását: „A villámszikra tünényeiről megírtkitűt gazakban,” melyre a t. cz. közönség tiszteletteljesen ezennel meghívatik, azon megjegyzéssel, hogy a gyermekek csak szülők vagy nevelők kíséretében jelenhetnek meg.

— A korcsolya-egylet vasárnap tartá rendez közgyűlését. Elnökül gr. Zichy Jenő választatot meg. Az ülésről más rovatunk bővebben szól.

— A színházi részvénytársulat igazg. választmánya és a színházi consortium végre-

hajtó bizottsága felhívást intézett a közönséghez a színes érdekekben ajánlva a derék szinagagató Károlyi Lajos társulatát a közönség figyelmében. Igen helyes eljárás ez a két vállalat részéről s üdvözljük őket, hogy ismét kezökbe vették a színügy támogatását, melyet annyival inkább és őszintén is ajánlunk a nagy közönség figyelmébe, mert valóban szegény volna városunkra nézve, ha ez évben a színügy szomorú befejezést nyerne.

Kinevezés. A helybeli evangélikus lelkész, Gáncs Jenő ur tábori lelkészé lett szabadságot állományban f. évi nov. 1-től folyó ranggal kinevezve.

A jövő évi orsz. kiállítás helyiségei iránt a szakértők nyilatkoztak, s határozottan állítják, hogy a czelnak minden tekintetben megfelelnek. A pesti orsz. ipar-egylet küldöttei, ugy Ráth Károly, mint Mudrony Soma igen alkalmasnak találták, sőt az első azt mondá, hogy még papíron sem lehetett volna alkalmasabbat előállítani. A helyiségek ily alkalmas volta még inkább kecsget azon reményvel, hogy a kiállítás sikerülni fog.

A megyei hatóságnál jövő hó folytán rendkívüli közgyűlés tartatik, melynek több fontos tárgya leend. A megüritt szolgabírói állomások azonban nem ez alkalommal fognak betöltözni.

A Hercegovinában levő tartalékos katonák utolsó szállítmánya jövő hó elején fog visszatérni, a mint az újonczok oda leérnek. Az újonczok még e héten leszallitvatnak Trieszten át.

A jövő évi kiállításra iparosaink nagyon készülnek s mint tudjuk igen érdekes dolgokat fognak kiállítani, különben ez nagyon is szükséges, hogy legalább a világ előtt megmutassuk, miszerint iparunk halad s napról-napra törekszik a kor színvonalára emelkedni.

Régiséggyűjtés folyton gyarapodik különféle kisebb s nagyobb jelentőségű régiségekkel, de kívánatos is ez, hogy minél több és becsesebb régiség gyűljön össze, mert akkor a jövő évi kiállitáson nagyobb sikerrel léphetünk előtérünk a közönség elé. Ezért újra is figyelmeztetjük azokat, kik bármily régiséggel bírnak legyenek szívesek tárlatunkat gyarapítani.

A Boszniába való szállitáshoz nagy számmal kocsikat készített a hadügyminiszter. A kocsik a dunántúli megyékben készítettnek s megyénk is ki van szemelve ily készítő helyül. Nagyon kívánatos volna, ha a kormánykörökben kis iparosainkra is figyelemmel lennének s a mennyire lehet őket is munkába részesítenék. Mily jó volna moat, ha az iparoskör már meglenne, ez most lépéseket tehetett volna ezen fontos ügyben.

A mozgósított katonák családjai segélyezésére gyűjtött mintegy 50 mérő különféle gabona folyó hó (nov.) 30-án d. e. 9 órakor a városház udvarán nyilvános árverésen el fognak adni. — *A segélygyűjtő bizottság.*

Nyilatkozat. T. szerkesztő ur! Becses lapja legközelebbi számában egy bekiadó viszásságnak nevezi, hogy némely páholyban négyenél többen ülnek. Azt hisszük bekiadó urnak nehezen van páholya, különben nem róná meg, hogy pl. olyan páholyban mint a szinpad mellett négyenél többen ülnek. Házát mindenki úgy rendezze be, a mint neki tetszik s ebbe belevatkozni senkinek sincs joga. Ajánljuk e példabeszédet, kiki a maga háza előtt söpörjön. *Egy páholytartó.*

Beküldetett. Becses lapja 94-ik számában a hírek rovatában az olvasható, hogy a főjegyzőválasztás nagyon csöndes lesz, mert csak Tomsics Gyula lép föl. Mi az ellenkezőről vagyunk meggyőződve, mert Tóth István ügyvéd ur iránt nagy részvét mutatkozik s megválasztása inkább bizonyos, mint nem. Ezzel tartozunk az igazságnak. (Igen örülünk, mert óhajjuk. Szer.) Több választó.

Gyásznapely tartatott e hó 24-én a ref. templomban a boszniai hadjárat alkalmával hirtelen elhalt Fekete Gyula önkényes ifjúját. A gyászbeszéd alapigéje ez vala: „Leveré az én erőmet az Ur az utban s így szólék: én erős Istennem ne végy el engem napjaimnak felén.“ A fekete posztóval bevont templomot díszes közönség töltötte meg, mely forró könyvekkel áldozott a korán elhunyt s idegen földben nyugó ifju emlékének. Rosszul esett, hogy bajtársai közül alig kettő adta meg neki a végtisztességet s szomorúan tapasztaltuk, hogy a barátság és részvétel a sirnál kialszik: annál nagyobb elismeréssel kell nyilatkoznunk a helybeli tüzelő-egyletről, mely testületileg jelent meg s díszes koszorút helyezett az Ur sztalára, ezzel áldozván szeretett bajtársuk emlékének. Isteni szívetlet után a templom udvarán gyászdalt zengett az egylet zenekara s azután zenezőval távozott. Az Isten áldja meg az ily résztvevő bajtársakat!

A legközelebb tartandó jegyzői szigorlatra eddig már hárman jelentkeztek. Az eredményről a vizsga után, mely e hó 27. és 28-ik napjain leend, értesítést hozunk.

A közelebb megválasztott országgyűlési követünk elég élénkséget fejtenek

ki odafent az országgyűlésen. Ugy látszik a munkakörben iparkodnak részt venni, s az országgyűlésen még eddig legalább megjelentek, kívánatos is, hogy fontos teendőiknek megfelleljenek s ott fent e megye közérzetének hű kifejezői legyenek.

A fejemegyei és városi régiségtár számára Láng Sándor l régi tüzökves Boszniából hozott pisztolt adományozott.

Színházunkban a bérlet közelebb veszi kezdetét. Ajánljuk derék szinagagatónkat a közönség figyelmébe, pártoljuk egyesült erővel, nehogy városunk szegényére a színügyet valamely baj érje.

Az iparoskör alakítása élénken foglalkoztatja iparosainkat s e tárgyban közelebb értekezlet is fog tartatni. E kör mielőbbi megalakítása nagyon szükséges s hisszük, hogy derék polgármesterünk kezdeményezése mielőbb befejezést nyer.

Az újonczállitáshoz a sorsuzás december hó 10-én fog megtartatni a városházán, melyre a jövő évi hadkötelesek behivatnak.

A megyei állandó választmány e hó 21-én tartott ülést, melyen az árvaügyi pénzkezelési szabályzat tárgyalatott. — Ez rövid vita után elfogadtatva a közgyűlés elé fog terjesztetni.

A palota-külvárosi olvasókör könyvtára javára f. hó 24-én megtartott táncmulatság alkalmával felülfizettek: Puskás Istv. 50 kr. Havrenek János 50 kr. Zelena Andrásné 20 kr. Rider András 30 kr. Kovács Ferencz 20 kr. Richter Engelbert 50 kr. Kis István 20 kr. Blaskovics 50 kr. Gerber Ján. 30 kr. Mihálovics Pál 20 kr. Szavári János 50 kr. Kis Mihály 30 kr. Tomai József 50 kr. Összesen 4 fr. 70 kr.

Az iparsegédék képző- és segélyző-egylete tagjai által tartott Katalin-bál igen jól sikerült, számos látogatója volt; a betegek ápolására tiszta jövedelem szépen maradt. A kedélyes mulatság viradig tartott. A táncczal egybekötött Katalin-bál, (mint a meghívásokon hirdette volt) melyet a palota-külvárosi olvasókör rendezett az is szépen sikerült, fesztellenül folyt a vigság reggelig. Szinte számos látogatója volt.

Szerencsétlenség. Iszka-Szt.-Györgyön lakott egy vak koldus, kinek volt egy szintén vak lova s ezzel szokott kordéjával el-eljárógatni könyöradományokat gyűjteni. A napokban is elment s a szőlőben a pinczékhez is elvetődött, hol az idei új borból meglehetősen bekapott. Késő haza indult s utközben mindenesfél a kordé az utban ért csatornába beleesett, melybe ép ugy a koldus, mint lova beleesett s másnap csak az élettelen tetemetek húzták ki onnét.

Elismerés iparunknak. Románia egyik pesti, jőnevi kocsigyárosunknál nagyobb megrendelést tett postakocsikra. A kocsikból már több elkészült, s bizonyára teljes elismerést fognak kivinni mesterünknek. — Tartós, könnyű kocsik, melyek ép ugy megfelelnek céljuknak, mint az izlés követeléseinek is eleget tesznek. Alakjuk hasonlít a régi carriol-kocsikéhoz, azzal a különbséggel, hogy a hátsó ülés nem keresztben, de omnibuszok mintájára hosszában vannak elhelyezve, hat ülésel. A kocsis, valamint a postafelügyelő ülése kényelmes, tág ernyővel bír. A kocsin e szavak állanak: „POSTA RUMANA.“ Mindenesetre örvendetes, hogy kocsigyártási iparunk már kivittel is dicsekedhetik.

Magasrangú család. Roppant feltűnést keltett a szentpétervári „magas“ körökben, hogy a fiatal és szép Itulák Marie Arty-movszka herczegnőt hamisítások, lopások és csalások miatt elfogták s Szibériába vitték. A fiatal és szép hgnó hátrahagyott ékszerei két millió értéket képviselnek. Oh! azok az orosz herczegnők!

A párisi kölcs. segélyző magyar-egylet 1845 ben alakult meg első ízben, de csak rövid időre, mert a császári kormány kíméletlenül szigorú rendelkezéseinek áldozata lett. Az összes akkori irataink vele együtt elveszték. Másodszor 1852-ben alapított meg s indult oly virágzásba, hogy már multjával is érdekében áll foglalkoznia. Az említett császárság előtti időről azonban csak létezését tudja, s hogy bővebbnek jussunk nyomára, kérjük honfitársainkat, ha tudnak ez időben működéséről adatokat, szíveskedjenek azokat velünk tudatni, s különösen Svírbélyi urat, mint az akkori elnököt kérjük fel, velünk érintkezésbe lépni. (Páris, Rue Turenne 47.) Zichy Mihály elnök.

Milan fejedelem és hitelezője. Komaroff tábornok, ki mint félhivatalos muzska agitator itt időzik, mélyen megsértette a szerb kormányt és magát Milan fejedelemet is. A négy Komaroff testvér ugyanis azon időben, midőn a czár levette kezét Szerbiáról, ennek egy milliót adott kölcsön nyolczas kamatra. Szerbia nemcsak hogy vissza nem fizette még az összeget, de két év óta a kamattal is adós. Komaroff tehát egy javaslatot tett a szerb kormánynak. Elengedi a két évi kamatot, ha a belgrad-nischi vasuti vonal kiépítése egy muzska társaságra bízatik. A tárgyalások folyamában Komaroff tábornok és Milan fejedelem közt nagyon imparlamentáris vita támadt. Milan izgatot-

tan nyilatkozott a muzska diplomacia bánásmódjáról Szerbiával szemben, mire Komaroff kijelenté, hogy Szerbia hóstetteiért Muszkaország eleget tett és egy percig sem fog habozni a czárnak Szerbiáról a tényeknek megfelelő jelentést tenni. Komaroff tábornok e fellépése a legnagyobb indignációt keltette, de Komaroff ezen nem bibelődik és brutalitása a szerb udvar és kormány iránt napról-napra növekszik. A miniszterium egyik tagja Szentpétervárra utazik, hogy Komaroffot a czárnál paralyzája és egy új kölcsönt kössön. Komaroffal egyeztek meg, hogy kifizették a két évi kamatot és megígérték, hogy öt év alatt kifizetik a tőkét is.

Ki hiszi el?

Egy fejevári kofa illedelmesen viselte magát a bíróság előtt.

A Vörösmarty-kerlben az idén nem lop-tak virágot.

Egy városban sikerült olyan szőlőpász-torokat fogadni, a kik pontosan vigyáznak és nem lopnak.

A bégek annyira megrábrátoktazak a magyar tisztekkel, hogy háremükben estélye-keket rendeznek tiszteletükre.

A szivar jobb és olcsóbb lesz az új pénzügyi miniszter alatt.

A szolgabírók kijelentették, hogy nem kell nekik vörösnadrág, mert nejük ellenzi.

Helgy Ignác megkínáltatott a miniszter-elnökséggel; de nem fogadta el, erre Madarász azt jegyezte meg, hogy helyesen cse-lekedett, mert az ő többségükkel nem lehet kormányozni.

Gabona-ár november 23-án.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	8	—	7	70	7	40
Kétszeres	6	20	6	10	6	—
Rozs	5	80	5	60	5	40
Arpa	5	30	5	—	4	60
Zab	5	50	5	30	5	20
Kukoricza	5	20	5	10	5	—

Felelős szerkesztő: Boross Mihály.

Hirdetések.

Szalay Gyula
zongora és orgonakészítőnél helyben
fazekas-utca 3. szám
egy jól kijarított
6 1/2 octávás
ZONGORA
eladó.

«Beküldetett.»
Weltausstellung: Paris 1878.
Die internationale Jury verlieh die
GOLDENE MEDAILLE
(die höchste Auszeichnung) dem

Liebig Company's Fleisch-Extract
aus **FRAY-BENTOS.**

NUR ACHT,
wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug

Central-Depot der Compagnie Liebig für Oesterreich-Ungarn:
WIEN, 9. Wollzeile (früher 6-8. Wollzeile).

Zu haben in den grösseren Spezerei-, Delicatessen- und Droguen-Handlungen, sowie Apotheken.

Halkülönlegességek

Fris orosz Caviar. 5 kilós hordó 7 frt., 2 1/2 kilós 4.10; 1 kilós hordó 2.80.
Francozia Sardines a l'huile. 5 kilós ládában tartalmaz 8 1/2 és 6 1/2 dobozt) ára 5.60; 2 1/2 kilós ládában (tartalmaz 4 1/2 dobozt) ára 3.30.
Hummer. Bádóg dobozban 9 dobozzal (a 1/2 kiló doboza) 4.50; 5 dobozzal 2.80.
Marinirozott kilencszemű. (Neunauge.) 5 kilós hordóban 4 forint.

A számítások osztrák értékben történnek.

A megrendelések bérmentve utánvétellel Osztrák-Magyarország bármely részébe elküldetnek.

Kimerítő jegyzékkel ingyen szolgálunk. *Meg nem felelő árut utánvétellel visszaváltjuk.*

Ottensen, Hamburg mellett.
MOHR A. L.

Nyomatott Szekesfejevárott a „Vörösmarty“ könyvnyomdában.

Arverési hirdetés.

Szekesfejevárv szab. kir. város kapitányi hivatala részéről közhírre tétetik, miszerint **Weisz Bernát** hatóságilag engedélyezett **zálogházában** elhelyezve levő mindazon zálogtárgyak, melyeknek kiváltási határideje lejárt a

f. é. deczemb. hó 5-ik
és folytatolagos napjainak
reggeli 9 órájaker

a kapitányi hivatal közbejöttével nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetés mellett fog eladatni.

Miről is a venni szándékozó nagy közönség, ugy a betevők azon hozzáadással értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak jegyzéke a város ház kapuján kifüggesztve van és a zálogházban is betekinthező és az árverés napjáig bármely tárgy kiváltható.

Kelt Szekesfejevárott, 1878. évi november 21-én.

Seidel Lajos, városi kapitány.

250,000 állami mark,
jutalmat ismét nov. 13-án bevégzett főhuzásoknál, hivatalos liszta szerint szerencsés vállalatunk nyerte el, mely összeg az érdekelt feleknek osztr. magy. bir. rögtön ki lett fizetve.

Nyujtsd a szerencsének kezéd!

375,000 állami mark
vagy
218,000 o. é. frt.
főnyereményt

nyujt a legújabb nagy pénz kisorsolás, mely a magas kormány által engedélyezve és biztosítva van.

Az új terv előnyös beosztása akként van, hogy kevés hónap alatt 7 kisorsolásban **42600 nyerménynek** bizonyosan ki kell jönni, s e között a 375,000 mark, vagy 218,750 forintos nyermény is; továbbá:

1 Nyermény	Mark	250,000,
1	"	125,000,
1	"	80,000,
1	"	60,000,
1	"	50,000,
1	"	40,000,
1	"	36,000,
3	"	30,000,
1	"	25,000,
6	"	20,000,
6	"	15,000,
1	"	12,000,
24	"	10,000,
2	"	8000,
31	"	5000,
61	"	4000,
304	"	2000,
502	"	1000,
621	"	500,
675	"	250,
22850	"	138,
stb.	stb.	stb.

A huzás hivatalos napjai
decz. 11- és 12-ikére

már rendszeren megállapitva lettek.
Ezen nyermény-huzáshoz sorsjegyek kaphatók és pedig:

1 egész ered. sorsjegy csak . . . 6 M. 3 1/2 frt.
1 fel " " " . . . 3 M. 2 3/4 frt.
1 negyed " " " . . . 1 1/2 M. 90 kr.

Minden hozzánk böküldött megbízások postaküldéssel, utalványozással, vagy anvéttellel a legnagyobb pontossággal lesznek elintézve és minden megrendelt állampapírral ellátott eredeti sorsjegyet tölem kapja meg.

A megrendelésekhez rendszeren egy hivatalos játéktérvel szolgálunk ép ugyan minden huzás után a huzási-lajstromot kéretlenül bérmentve megküldjük.

A nyermények kifizetése **azonnal az állam felelőssége mellett** akár postailag, vagy ssámos összekötötéseink miatt általunk Osztrák Magyarország bármely nagyobb piacán is eszközölhetők.

Vállalatunkat mindig szerencse kísérte, — számtalanszor lőnek különféle főnyermények az általunk eladottakból kihozva.

Egy ilyen a **tegszolidabb alapon** nyugvó vállalatot az ember mindig a tömeges pártfogás reményében nyit meg, kérjük tehát, hogy a megbízásoknak mindenképeleget tessünk, azokat mindenesetre mielőbb beküldeni szíveskedjenek.

Kaufmann és Simon,
bank- és váltó-üzlete
HAMBURGEAN.

Vesz és elad mindenféle államkötvényeket, vasuti részvényeket, kölcsönjegyeket stb.
U. i. Üzletünk iránti szives bizalmukat megköszönve, azt a jövőben is iparkodunk fognak megelégedésre kiérdemelni. **Fentebbi.**